

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering SOU 2014:41 (Dnr: A2014/2355/DISK)

Myndigheten för delaktighet (MFD) bildades den 1 maj 2014 av Handisam och delar av Hjälpmedelsinstitutet. MFD arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga.

Samlade synpunkter

MFD yttrar sig i första hand utifrån de delar som berör myndighetens ansvarsområde och finner då att de resonemang som förs, och förslag som läggs, är väl utformade och motiverade. Samtidigt blir förslagen bitvis svåra för MFD att ta ställning till då betänkandet saknar koppling till de ändringar som införs i diskrimineringslagen fr.o.m. den 1 januari 2015. För MFD:s del är den nya diskrimineringsformen ”bristande tillgänglighet” av särskilt intresse. En analys av hur arbetet med aktiva åtgärder framöver bör bedrivas, i syfte att vara ett effektivt medel för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter, bör naturligen utgå från den lagstiftning som börjar gälla inom kort och inte den som endast gäller i ytterligare tre månader. Synpunkterna ska läsas med utgångspunkt i det ovan anförda.

MFD instämmer i att aktiva åtgärder ska omfatta samtliga diskrimineringsgrunder.

MFD skulle gärna se att det framgångsrika regelverket runt lönekartläggning knöts till fler grunder och aspekter än kön och lön och föreslår införandet av ”hinderkartläggning”.

MFD förordar att regleringen om aktiva åtgärder i skollagsrelaterad verksamhet tills vidare kvarstår i diskrimineringslagen så att effekten av övriga förändringar först kan utvärderas.

MFD påminner om vikten av att i arbetet med att göra barn och elever delaktiga i aktiva åtgärder även involvera barn och elever med funktionsnedsättning.

MFD använder i detta yttrande den mer aktuella termen ”funktionsnedsättning” som benämning på den diskrimineringsgrund som fram till kommande årsskifte benämns ”funktionshinder”.

MFD:s synpunkter framförs i de delar där myndigheten har en avvikande uppfattning eller särskilt vill betona något i utredarens bedömning. I övrigt ställer sig myndigheten bakom utredarens bedömningar och förslag.

9.2

MFD stöder med eftertryck detta förslag. MFD (Handisam) har deltagit i andra utredningar, bland annat SOU 2010:7, och där påtalat den inkonsekvens och obalans som råder mellan å ena sidan diskrimineringsförbuden i andra kapitlet, och andra sidan de aktiva åtgärderna i det tredje kapitlet, utifrån att flera av diskrimineringsgrunderna saknas i det senare kapitlet.

9.4 – 9.6 + 9.8

MFD instämmer i att arbetsgivare ska vara skyldiga att systematiskt arbeta med aktiva åtgärder och ser pedagogiska poänger i att det inom arbetsmiljöområdet redan finns en förtrogenhet med att arbeta med ett systematiskt arbetssätt. MFD menar dock att det utifrån uppdraget i direktivet borde ha gjorts en fördjupad analys av hur verktyget kartläggning, såsom lönekartläggning, skulle kunna genomföras utifrån fler grunder och aspekter än kön och lön. Utifrån diskrimineringsgrunden funktionsnedsättning menar MFD då inte att statistik över eventuella funktionsnedsättningar hos personal ska samköras med lönesystem, utan pekar istället på de möjligheter det skulle innebära med en systematisk kartläggning av ett begränsat antal enkelt identifierade funktionshinder i miljö och omgivning. Mot bakgrund av de stundande lagändringarna i kapitel 2 skulle det därför vara relevant att inom aktiva åtgärder ställa krav på ”hinderkartläggning”. Ett lagstadgat krav att årligen identifiera ett begränsat antal vanligt förekommande funktionshinder i form av exempelvis parfymanvändning, ej kontrastmarkerade glasytor, bedrivande av verksamhet på våningsplan dit hiss ej når eller användandet av digitala arbetssystem som inte fungerar med skärmläsare (hjälpmedel som läser upp eller omvandlar till punktskrift), skulle kunna vara ett viktigt led i att främja tillgänglighetsutveckling och motverka diskriminering i form av bristande tillgänglighet. Eftersom regeringen i propositionen *Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering* (2013/14:198) pekat på MFD:s riktlinjer *Riv hindren* som lämpligt tolkningsunderlag för att bedöma i vilken utsträckning det kan anses skäligt att åtgärder för tillgänglighet vidtas i det enskilda fallet skulle *Riv hindren* även kunna användas som stöd i en hinderkartläggning inom ramen för arbetet med aktiva åtgärder.

I dokumentationen som upprättas efter hinderkartläggningen ska då finnas, i likhet med de krav som utredningen föreslår för lönekartläggningen, en redovisning och

Myndigheten för delaktighet

analys, en beskrivning av vilka åtgärder som planeras mot bakgrund av hinderkartläggningen, kostnaden för åtgärderna samt en årlig utvärdering av utfallet

Utöver att ett arbete såsom hinderkartläggning skulle verka förebyggande i förhållande till de nya tilläggen om bristande tillgänglighet i kapitel 2 skulle det även ha bäring gentemot de redan idag gällande kraven på skäligen stöd- och anpassningsåtgärder som återfinns i kapitel 2.

10.1 + 11.4.4

MFD kan se poänger i förslaget att flytta regleringen om aktiva åtgärder i skollagsrelaterad verksamhet från diskrimineringslagen till skollagen, men förordar att den tills vidare kvarstår i diskrimineringslagen så att effekten av övriga ändringar först kan utvärderas.

10.3

MFD instämmer i att barn och elever ska medverka och göras delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet, men vill i sammanhanget särskilt påtala vikten av att detta arbete även inkluderar barn och elever med funktionsnedsättning.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Anne Holm Gulati efter föredragning av utredare Mikael Wahldén. Även avdelningschef ElseMarie Brisenhorn har varit med i den slutliga handläggningen.

Anne Holm Gulati
Generaldirektör

Mikael Wahldén
Utredare